

створюють і підтримують репертуар стереотипів. Нам розповідають про світ до того, як ми його бачимо. Ми здобуємо уявлення про більшість речей до того, як безпосередньо знайомимося з ними. І якщо здобута нами освіта не допомагає нам чітко усвідомити наявність цих упереджень, то саме вони керують процесом сприйняття»[1, с. 49]. Я погоджуюсь із думкою науковця і вважаю, що гендерні стереотипи – це уявлення, бачення того, яку роль у суспільстві відіграють чоловіки та жінки, це механізм впливу, який відображається на нашій свідомості, ще до того, як ми з ним безпосередньо зіштовхнемось.

У сучасному світі все частіше і гостріше стоїть питання руйнування гендерних стереотипів оскільки вони з самого дитинства не дозволяють молоді в повній мірі розвиватися і реалізовуватися як особистості через наявність стереотипів з якими вони не погоджуються.

Висновок: На сьогоднішній день стає популярною через свою ефективність форма профілактики та в загалом провідна та сучасна форма роботи з молоддю це тренінгові заняття. Завдяки тренінгу, який несе під собою інформативну частину та має практичну сторону засвоєння наданої інформації завдяки якій, молодь має змогу переоцінити свою необхідність використання гендерних стереотипів у своєму житті. Тренінгове заняття може проводитися від 10 до 16 людей, це забезпечує активну взаємодію всіх учасників тренінгу і більшу користь індивід може винести з нього завдяки зможі ставити запитання до тренера.

Як, ще один варіант профілактичної роботи можна запропонувати гру «Фото-фішка». Завдяки невеликій кількості людей, які приймають участь в грі, а точніше від 2 до 12 осіб, кожен гравець має змогу висловитись. Вона дасть змогу молоді висловити свої почуття при використанні до них гендерних стереотипів, коли вони використовують ці стереотипи, дізнатися що таке гендерні стереотипи. Вона акцентована на підняття питань шляхом розгляду тематичних фото, їх аналізу та обговоренню.

Список використаних джерел

1. Дзюба Н. В. Гендерні електоральні стереотипи: сутність, функції, різновиди. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2017. Вип. 74. С. 47-59. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/stapttp_2017_74_7.
2. Оксамитна С. М. Гендерні ролі та стереотипи. Основи теорії гендеру : навч. посіб. Київ : К.І.С., 2004. С. 156-180. URL:http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4808/Oksamytna_Henderni_rol_i.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Пірен М.І., Грицяк Н.В., Василевська Т.Е., Іваницька О. М. Гендерні аспекти державної служби. Українська академія держ. Управління при Президентові України; центр досліджень адміністративної реформи; Центр – студія гендерної освіти 2002. С.335

Науковий керівник: к. п. н., викладач Гордєєва Т. С.

Розсоха А. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ПРОБЛЕМИ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Актуальність теми дослідження. Обов'язковою умовою становлення громадянського суспільства вважається забезпечення гідного рівня життя для всіх верств населення. Дані демографічного моніторингу говорять про збільшення кількості осіб похилого віку в спільній структурі населення нашої країни. Сьогодні кожен 5-ий мешканець України досяг 60-річного віку. Унаслідок погіршення самопочуття, зниження рівня матеріального становища, самотності та інших соціальних проблем люди похилого віку потребують підтримки з боку держави. В умовах інформаційного суспільства люди похилого віку відчують себе незатребуваними, непотрібними, відчуженими від суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку дослідили у своїх працях: Є. Холостова, Т. Семигіна, М. Лукашевич та ін. Н. Клименюк проаналізувала ставлення до людей похилого віку в різних культурних традиціях. Життєдіяльність людей похилого віку в Україні вивчали Т. Голубенко і

М. Житницька. Соціально- психологічні особливості старіння розглядали А. Лідерс, О. Краснова, Т. Журавльова та ін.

Мета дослідження: аналіз соціальних проблем людей похилого віку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

З метою визначення основних соціальних проблем людей похилого віку було проведено дослідження з допомогою авторської анкети. Опитано 60 осіб похилого віку, з них: 38 – жінок, 22 – чоловіки. Більшість респондентів проживає у сільській місцевості – 88,3% (53 особи). 18,3% (11 осіб) громадян похилого віку проживають у багатоповерхових будівлях, 81,7% (49 осіб) проживають в приватних будинках.

Майже 90 % опитаних мають дітей та всі мають близьких родичів.

Абсолютна більшість опитаних за статусом – це пенсіонери, що не працюють – 58,3% (35 осіб), 33,3% (20 осіб) в свій час працювали. Мають статус пенсіонерів, проте продовжують працювати ще 8,3% (5 осіб) (рис.1.).

Як показало опитування, більшість пенсіонерів працюють тому, що їм не вистачає коштів – 30% (18 осіб), 13,3% (8 осіб) – продовжують працювати, тому що робота приносить їм задоволення.

Результати анкетування свідчать, що більшість респондентів з сільської місцевості мають земельну ділянку – 85% (51 особа), 15 % громадян її не мають (9 осіб). Земельну ділянку пенсіонерам допомагають обробляти діти, сусіди або родичі – 65,4% (34 особи), 23,1% обробляють самі (12 осіб) і 11,5% (6 осіб) наймають для цього людей.

Досліджувались стосунки людей похилого віку з родичами: дітьми та онуками. Результати показали, що 51,7% (31 особа) мають свою сім'ю та проживають зі своїм чоловіком або дружиною, 28,3%(17 осіб) самотні, 13,3% (8 осіб) проживають з дітьми, а ще 6,7% (4 осіб) проживають разом зі своїми онуками (рис.2).

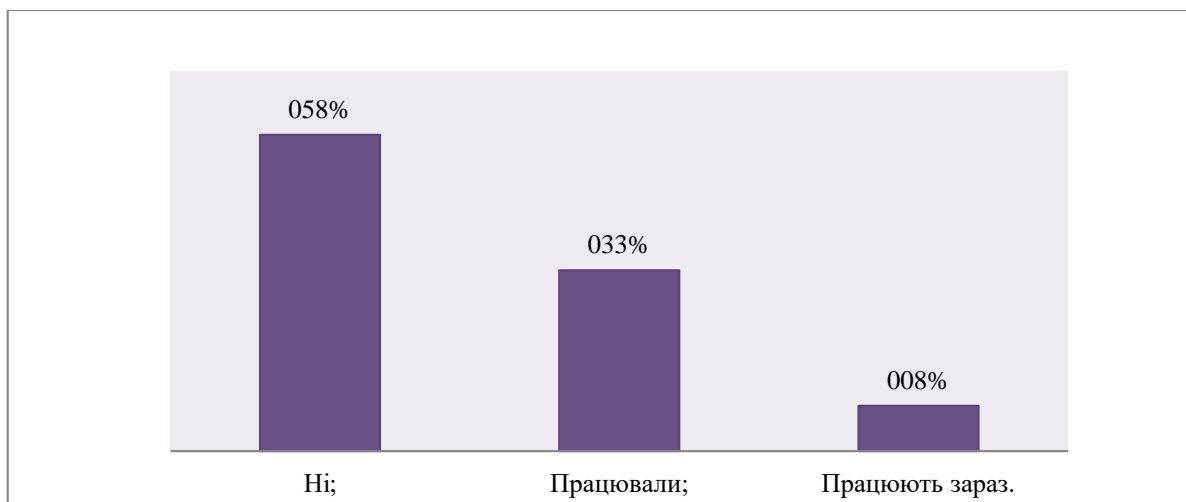

Рис. 1. Праця пенсіонерів після виходу на пенсію

Щодо стосунків пенсіонерів з дітьми, більшість відповіли, що мають хороші стосунки як з дітьми так із онуками, діти деяких респондентів проживають на великій відстані від них і вони підтримують родинні зв'язки.

Як зазначили більшість опитаних – 70,5% (38 осіб), у них не виникало конфліктів з близькими людьми, малі непорозуміння вони не брали до уваги. Окремі конфлікти виникали у 28% (15 осіб) опитаних. У 2% респондентів погані взаємовідносини з рідними. Отже, з усвідомленням старості своїх батьків, діти починають їх цінити якомога сильніше, допомагають, проводять з ними більше часу по можливості та мають хороші взаємини.

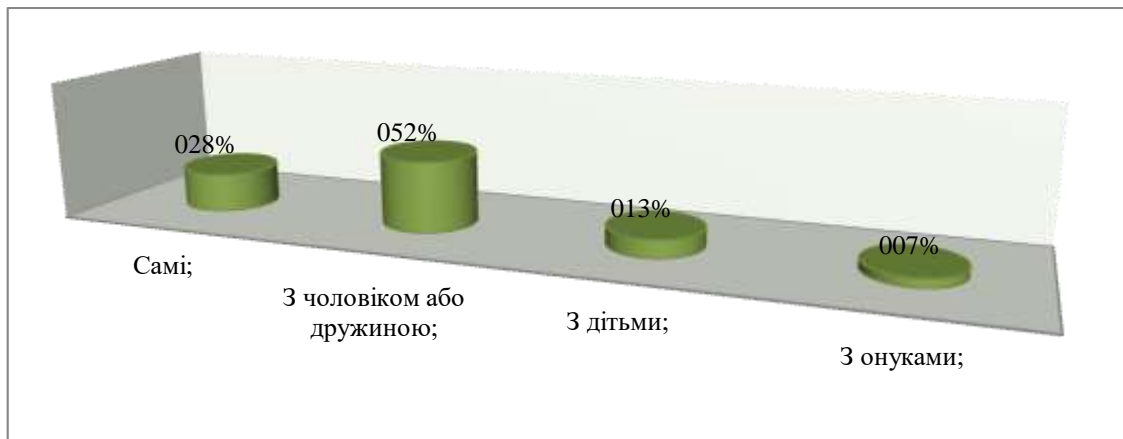

Рис.2. Склад сім'ї людей похилого віку

Майже половина респондентів фінансово підтримують своїх дітей та онуків – 45,5% (25 осіб), завжди підтримують – 49% (27 осіб), і не підтримують лише 6% в силу свого матеріального становища та взаємовідносин з дітьми. Разом з тим, заощаджують кошти 40% (24 особи) респондентів, 42% (25 осіб) опитаних не завжди можуть заощаджувати кошти, і зовсім не можуть собі цього дозволити 18,3% (11 осіб).

Дозволити собі поїздку в санаторій, похід в кіно, на виставку не можуть 65% опитаних (39 осіб), частково можуть дозволити 31,7% (19 осіб), і лише 3,3% можуть собі це дозволити постійно.

24% опитаних (14 осіб) мають кошти на лікування, 70% (42 осіб) інколи вистачає коштів на лікування; зовсім не вистачає – 6,7%.

Люди у віці можуть потребувати сторонньої допомоги в приготуванні їжі, пересуванні і тому подібне. За результатами опитування – 45% (27 осіб) не потребують сторонньої допомоги, у 41,7% (25 осіб) громадян необхідність у цьому залежить від їхнього стану здоров'я, ще 13,3% (8 осіб) потрібна така допомога.

Висновки. Як показали відповіді респондентів, найбільш значимими соціальними проблемами люди похилого віку вважають підвищення цін на продукти харчування, комунальні послуги та доступність лікування. Тоді як проблема відчуття самотності виявилась менш значимою. Таким чином, найгострішими проблемами більшості людей поважного віку в Україні сьогодні є задоволення основних життєвих потреб життя – харчування та підтримання власного здоров'я.

Всі опитані, які проживають в місті, працювали після виходу на пенсію та продовжують працювати. Відчувають самотність не часто, беруть участь у діяльності клубів за інтересами, часто користуються Інтернетом, люблять займатись домашніми справами. Люди, які мають погіршене здоров'я та проживають в місті, відвідують територіальні центри надання соціальних послуг. Люди похилого віку, які проживають в сільській місцевості, мають своє господарство, спілкуються з друзями і сусідами, переглядають новини.

Часто відчувають самотність люди старші 75 років, більшість з них проживають самі, деякі недавно стали вдівцями. Вони часто стають жертвами шахраїв, вони не вміють користуватись Інтернетом, не мають улюблених занять. Вони менш активні, в цілому у них виникає дефіцит активних відносин.

Ці зміни в житті людей похилого віку вимагають переосмислення ними життєвих цінностей, ставлення до себе і до навколишнього середовища, пошуку нових шляхів реалізації активності, пристосування до реалій життя.

У людей похилого віку неминує виникає ціла низка проблем, пов'язаних не тільки зі зміною величини доходів, але і зі звиканням до нового соціального статусу. Люди похилого віку як вікова категорія, мають свої специфічні особливості, потребують соціальної допомоги і підтримки.

Список використаних джерел

1. Новікова Ж. М. Особливості соціального становища людей похилого віку: теоретичне дослідження. Наукові студії із соціальної та політичної психології. 2011. Вип. 26. С. 65-75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nsspp_2011_26_9.
2. Мещан І. В. Емоційні проблеми людей похилого віку як предмет соціальної роботи: регіональний аспект. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. - 2017. - Вип. 73. - С. 90-99. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/staptp_2017_73_10.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Демиденко Т.М.

Соколенко А. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ФОРМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Соціальна робота з підлітками займає пріоритетне місце в системі соціально-правового захисту дитинства, так як підлітковий вік відрізняється своєю складністю (період переходу особи між дитинством та дорослістю), вразливістю, суперечністю та емоційністю. Самовираження та самоствердження підлітків нерідко супроводжується проявом агресії по відношенню до інших дітей — булінгом. Однією з головних причин цькування за якісними ознаками є не усвідомлення відмінностей кожного, противага цінностей та моральних переконань учасників колективу, пошуки своїх сильних сторін, того, в чому вони будуть кращими за когось. Добре, коли такі пошуки завершуються позитивно, проте є випадки, коли успіх чи прояв унікальних особливостей одного учня викликають заздрощі в іншого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так проблему насильства та його попередження у здобувачів загальної середньої освіти розкрито в роботах Маланцевої О. (2007), Петросянц В. (2007), Савельєвої Ю. (2009), Корміло О. (2015) та інших.

Форми соціальної профілактики булінгу є предметом дослідження Барліт О. (2012), Спіріної Т. (2019), Корчової Г. (2019). Соціально-психологічні особливості учасників булінгу проаналізовано в працях Петросянц В. (2011), Погорелової Е., Арькової Н., Максьюм К. (2020).

Мета дослідження — проаналізувати форми соціальної роботи з попередження булінгу.

Виклад основного матеріалу.

Для попередження подібних ситуацій нами було проведено онлайн-анкетування «Що таке булінг та як його уникнути» для аналізу рівня обізнаності учнів. Результати дослідження свідчать про необхідність застосування форм соціальної роботи з попередження булінгу в закладі загальної середньої освіти. Формою соціальної роботи є шляхи організації взаємодії суб'єкта (соціального працівника) та об'єкта (отримувача соціальних послуг, клієнта) соціальної роботи, які спрямовані створити належні умови для їх позитивної роботи та вирішення питань, надання допомоги, відповідно до поставлених завдань. Формою соціальної роботи з попередження булінгу є способи організації взаємодії соціального працівника та учнів, які спрямовані створити належні умови для їх позитивної роботи та вирішення питань, надання допомоги, щодо попередження булінгу в закладі загальної середньої освіти. Незважаючи на нове законодавство та введення штрафів в разі здійснення насильства, рівень булінгу в закладі загальної середньої освіти знаходиться на високому рівні і, особливо у більшій мірі, проявляється у підлітковому середовищі.

Щоб знизити рівень булінгу, необхідне провадження різних форм соціальної роботи, а саме:

- 1) індивідуальну (полягає у роботі з учнями, з потенційними жертвою, переслідувачем та спостерігачем окремо, що знизить ризики для конкретної дитини стати учасником булінгу). Можна віднести тематичні бесіди, консультацію підлітків на теми толерантного ставлення до інших учнів, боротьби з агресією та розвиток навичок будівництва комунікації.